№. 134. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en *Wetenschappelijk*

NIEUWS- *BLAD,*

Donderdag 7 Junij.

Frankrijk.

PARIJS, den 4den Junij.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van heden heeft de minister voor het openbaar onderwijs, de *Salvandy*, de aanmerkingen door sommige leden in de vorige zitting omtrent zijn departement ingebragt, beantwoord. Het openbaar onderwijs, zeide de minister, is in twee takken verdeeld: de universiteit en de wetenschappen en letteren. Het laatste gedeelte staat onder het toezigt van dezen minister, zoo als de onderscheidene deelen van ieder ministerie onder het toezigt van de hoofden der departementen staan; maar de universiteit is een op zich zelf staand ligchaam, dat zijne eigene organisatie en privilegien heeft. Na vervolgens het tegenwoordig stelsel van openbaar onderwijs te hebben ontwikkeld en de verbeteringen, in de laatste jaren daarin gebragt, te hebben aangetoond, betoogde hij, hoezeer het onderwijs in de letteren den voorrang boven het wetenschappelijk onderwijs toekwam. Wanneer de heer *de Tracy*, — zeide de minister — met zulk eene ingenomenheid over het letterkundig onderwijs spreekt, zou men hem kunnen antwoorden hetgeen *Voltaire* tegen *Rousseau* zeide: gij zijt een ondankbare; gij bestrijdt de letteren met de wapenen die u de letteren gegeven hebben. Ieder mensch die het letterkundig onderwijs in zijne jeugd mist, dien blijft iets zijn geheele leven door ontbreken. De studie der letteren ontwikkelt de verbeelding, verheft het hart en geeft, wat men er van zegge moge, een juist oordeel. Nadat de heeren *St. Marc-Girardin* en *de Tracy* nog het woord gevoerd hadden, ging de kamer over tot de behandeling der artikelen van het budget voor het openbaar onderwijs.

— Het trekt de opmerking, dat alhoewel er dit jaar weder een groot aantal benoemingen in het legioen van eer zijn gedaan, de *Moniteur* de lijst daarvan, op enkele uitzonderingen na, nog niet, even als andere jaren, heeft medegedeeld.

— *La Revue des deux mondes*, welk blad gehouden wordt voor het organ van den heer *Molé*, behelsde in zijn jongste nommer het volgende artikel, waarvoor de bladen dezer hoofdstad van gisteren uitvoerige aanmerkingen gemaakt hebben:

„Het traktaat van 15 November is door twee overeenkomsten, overeenkomsten te Londen gesloten, den 14den October 1832 en den 21sten Mei 1833, gevolgd. De overeenkomst van 22 October is tusschen Frankrijk en Engeland gesloten geworden. Zij had betrekking op de ontruiming van het grondgebied bij het traktaat van 15 November aan België en Holland toegewezen. Frankrijk en Engeland verbonden zich, om van den koning der Belgen de terugtrekking zijner troepen van het Nederlandsch grondgebied te verkrijgen, en van den koning van Holland, om het belgisch grondgebied te ontruimen. De beide contracterende mogendheden moesten deze dubbele ontruiming door geweld bewerken, zoo zij binnen de bepaalde tijdruimte, welke overigens zeer kort was (van den 22 October tot den 2den November) niet plaats had. De overeenkomst waarvan wij spreken is dus niet geheel ten uitvoer gelegd. De belegering van Antwerpen was daarvan slechts eene gedeeltelijke uitvoering en Engeland zou, in zeker opzigt, Frankrijk kunnen opeischen, om, krachtens die overeenkomst, België tot de ontruiming van het gedeelte van Luxemburg en dat van Limburg, die aan den koning van Holland volgens het traktaat van 15 November toekomen, te noodzaken. Ook dit geeft nog het bewijs dat de onderhandelingen zeer slecht voor België zouden uitvallen, wanneer wij hopen, het vraagstuk van het grondgebied en hopens de onmogelijkheid, om de traktaten op dit punt uit te voeren, werden aangevangen; want niet alleen heeft Frankrijk die traktaten gewaarborgd, maar het is gehouden die, des vereischt, zelfs door geweld te doen uitvoeren, en hetgeen waartoe Frankrijk zich op zijne eer verbonden heeft, mag niet onmogelijk worden geacht."

— Sedert eenige dagen is het gerucht in de kringen van de faubourg St. Germain verbreid, dat de hertogin *van Berry* gevaarlijk ongesteld is. Door de legitimistische bladen is daarvan nog geen gewag gemaakt. De *Courrier Français* vermeldt, dat de graaf *de la Ferronnays* dezer dagen te Mannheim is doorgekomen, van Parijs zich naar Berlijn begevende, met de zending belast, om zoo mogelijk de onderhandelingen voor het huwelijk van den hertog *van Bordeaux* met de russische grootvorstin *Olga* weder aan te knoopen.

De binnenlandsche schuldbrieven stonden heden ter beurze iets hooger dan Zaterdag. Er gingen intusschen, zooals gewoonlijk aan het begin van de maand, weinig zaken om. De notering was heden (4 *Junii*) 5 pCt. 109,70; 3 pCt. 81,50; Nap. r. 101; Spaansche 2½; Portugal 2½; Rom. L. 104⅛.

Duitschland.

FRANKFORT, den 3den Junij.

Volgens een bijzonder schrijven uit Berlijn van den 26sten Mei, had H. M. de keizerin van Rusland zich reeds weder verscheidene malen in het openbaar vertoond, waaruit Hoogstdezelve zich van hare vermoeijenis hersteld scheen te hebben. — De tegenwoordigheid van den koning van Wurtemberg in de pruisische hoofdstad, scheen aldaar zeer veel genoegen te doen; deze monarch hield zich dikwerf onledig met het bezigtigen van de rijke verzamelingen van kunstvoortbrengselen die Berlijn bevat. — De aankomst van den Prins *van Oranje* had tot veelerlei gissingen aanleiding gegeven opzigtens de hollandsch-belgische aangelegenheden, die men voor zeker hield dat in de samenkomsten der hooge personaadjen te Berlijn en te Potsdam ter sprake zouden worden gebragt. „Omtrent de eenstemmigheid in de hoofdpunten dezer questie, den bij de Londensche conferentie vertegenwoordigde vijf mogendheden, leest men in het berigt, bestaat wel geen twijfel, maar men is hier niet zonder bedenkelijkheid, dat de drievoudige betrekking van Holland, tot de Conferentie, tot België, en tot het duitsche Bondgenootschap, nog tot onderscheidene min of meer belangrijke questien zal kunnen aanleiding geven."

— Z. K. H. Prins *Frederik* van Pruissen is uit Berlijn naar het Groothertogdom Posen vertrokken.

— Uit Hanover schrijft men van den 1sten dezer, dat Z. M. koning *Ernst August* binnen eenige dagen uit Berlijn in zijne hoofdstad terug werd verwacht.

De commissien der beide kamers van de Hanoversche standenvergadering hadden het onderzoek van het ontwerp eener nieuwe constitutie grootendeels ten einde gebragt; zij hadden aan de overige leden der kamers mededeelingen gedaan, waaruit bleek dat zij voornemens waren groote veranderingen in dat ontwerp voor te stellen. Men verwachtte niet, dat de kamers spoedig over het ontwerp zelf zouden beraadslagen.

— Men vernoemt uit Weenen, dat Z. M. keizer *Nikolaas*, door middel van zijn gezantschap aldaar, eene gift van 5000 dukaten heeft doen toekomen aan de noodlijdenden door den watersnood in Hongarije, tot welke edele daad Hoogstdezelve zich te meer geroepen heeft verklaard, omdat Zijne Majesteit als chef van het 6de oostenrijksche huzaren-regiment gevoerd wordt.

— Van de italiaansche grenzen wordt van den 30sten Mei geschreven, dat men het als een gunstig voorteeken voor eene minnelijke schikking der keulsche aangelegenheid beschouwen mogt, dat de H. Vader aan den generaal-vikaris van het keulsche domkapittel, Dr. *Huegen*, had toegestaan om in de afwezigheid van den aartsbisschop het bestuur over het aartsbisdom te blijven voeren. Deze toegevendheid kon, naar men meende, niet anders dan ook de wederkeerige inschikkelijkheid van het pruisische hof uitlokken. — De verliezen welke don *Carlos* in Spanje onderging, maakten de vrienden der legitimiteit te Turen en elders in het noorden van Italie zeer neerslagtig.

— De voor het paapselijk bestuur steeds partij trekkende *Münchener politische Zeitung*, tracht in een zijner laatste nommers, de handeling van dat bestuur met opzigt tot de vernietiging der hypotheek welke de kroonprins van Pruissen op het hertogelijk paleis *Caffarelli* te Rome genomen had, te regtvaardigen en dezelve aan eene uiterst gewone natuurlijke oorzaak toe te schrijven.

— Bij dekreet van den 16den Mei, heeft Z. M. de koning van Napels aan degenen welke wegens deelneming aan de gruwelijke tooneelen die verleden jaar op Sicilie hebben plaats gehad, gevangen zaten, kwijtschelding van straf verleend; dit strekt zich echter geenszins uit tot de bewerkers en de hoofdbedrijvers der plaats gehad hebbende gruwelen, welke voor het opperste gerigtshof voor hetwelk de staatsmisdrijven behandeld worden, zullen terecht staan. Zoo er echter van die beschuldigden ter dood worden veroordeeld, zal hun vonnis niet mogen volstrekt worden voltrokken voordat Z. M. berigt van hetzelve zal ontvangen hebben, zoodat aan hen voor diegenen nog hoop op vergiffenis schijnt te bestaan. Door de verschijning van dit dekreet zijn de militaire commissien, tot het onderzoek der plaats gehad hebbende tooneelen, vergaderd, opgeheven, als van zelven ontbonden.

Van het aangekondigde huwelijk der Koningin moeder van Napels hoorde men niet meer spreken; in de hoogere kringen en onder den adel scheen men vooral te vermijden om dit onderwerp aan te roeren. H. M. zou binnen weinige dagen haar intrek in Capo di Monte, Villa Gallo gehaeten, betrekken. — De weersgesteldheid bleef nog steeds zeer veranderlijk.

— Uit Rome schrijft men van den 24sten dat de [illegible] met het meeste ongenoegen door ons [illegible]

ste vergaderingen der pauselijke regering gewigtige beraadslagingen hadden plaats gehad. — De Napelsche staats-secretaris markies *Delcarretto* was den vorigen dag aan Z. H. den Paus voorgesteld geworden. De onderhandelingen van dezen minister en het pauselijk bestuur nopens de gerezene geschillen over de grensscheiding der beide staten, schenen tot wederzijdsche tevredenheid te zullen ten einde loopen. Omtrent eene verruiling van het vorstendom Benevent voor dat van Ponte Corvo schenen de eischen echter te veel van elkander te verschillen, dan dat men een gunstigen uitslag hieromtrent durfde verwachten.

Reschid-pacha, turksch gezant te Parijs, werd op zijne reis derwaarts, over Napels, ook te Rome verwacht; de pauselijke regering had aan de grensoverheden den last doen toekomen, om dezen muzelman met alle die eerbewijzingen te ontvangen, waarop de gezant eener christelijke mogendheid aanspraak maken kan.

— Te Weenen waren den 29sten Mei genoteerd: 5 pCt. Met. 106⅞; 4 pCt. 100⅞; 3 pCt. 82¼; Bankactien 1449½.

Nederlanden.

BREDA, den 6den Junij.

Uit 's Gravenhage wordt ons van gisteren geschreven:

» Heden is er een ambtenaar van het departement van buitenlandsche zaken, belast met het overbrengen van depeches van onze regering naar Berlijn, uit deze residentie derwaarts vertrokken.

— » De Hooge Raad heeft heden eene zitting gehouden en dezelfs werkzaamheden aangevangen.

— » Gisteren heeft H. K. K. H. nieuwe de Prinses *van Oranje* vergezeld van HH. KK. HH. Prins *Alexander* en Prinses *Sophia*, een bezoek afgelegd bij den heer *Kruseman*, om deszelfs groote schilderij, voorstellende het kwetsen van het paard van den Prins *van Oranje* te Bautersem in 1831, te komen bezigtigen."

— Het heeft Z. M. behaagd om den heer *M. A. Olfenius*, voormalig adjudant bij het 2de regiment van Nassau, thans inspecteur der douanenlinie te Limburg aan de Lahn, te benoemen tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— De algemeene rekenkamer heeft ter kennisse van het publiek gebragt, dat ten haren overstaan, op den 3osten Mei jl., is overgegaan tot de bij koninklijke besluiten en wetten bepaalde openbare verbranding der volgende ingetrokken effecten: a.) van de obligatien met derselver coupons, voortgevloeid uit de wet van 22 November 1830 (Staatsblad n°. 81), mitsgaders de recepissen, die voor die obligatien zijn ingetrokken; b.) van de schatkistbiljetten à 6 pCt. met derselver rente-quitantien, mede gecreëerd bij de wet van 22 November 1830; c.) van de obligatien met derselver coupons, voortgevloeid uit de leening, vastgesteld bij de wet van 18 April 1831 (Staatsblad n°. 9), mitsgaders de recepissen welke voor die obligatien zijn ingetrokken; en d.) van de obligatien met derselver coupons voortgevloeid uit de leening, vastgesteld bij de wet van 28 Junij 1831 (Staatsblad n°. 20), mitsgaders de recepissen welke voor die obligatien zijn ingetrokken; — alle welke effecten gezamenlijk uitmaken een kapitaal van f 69,068,460.

— Volgens een berigt uit Napels van den 2osten, werd aldaar de hertog *Bernard* van Saksen-Weimar met zijn gezin uit Rome terugverwacht, daar de nog steeds zwakke gezondheidstaat van denzelfs zoon, niet gedoogde dat men naar het Noorden terugkeerde.

— Uit Amsterdam schrijft men van gisteren: » De inschrijving op de aandeelen spoorweg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, heeft dezen middag plaats gehad. Van 25 gegadingden zijn de biljetten van inschrijving geopend, en daaruit is gebleken dat de hoogste inschrijver geteekend had voor 800 aandeelen, tegen den prijs van 112 15/16 pCt."

— Men vernoemt uit Zeeland, dat de verdedigingsmiddelen van het fort Bath, Zuid-Beveland, aanmerkelijke verbeteringen zullen ondergaan; dat de fortificatie eene grootere uitgebreidheid zal bekomen en er bomvrije kazematten zullen worden aangelegd. Van een en ander zag men nog dezen zomer de publieke aanbestedingen te gemoet.

— Uit het gedane verslag in eene dezer dagen te Middelburg gehoudene algemeene vergadering van deelhebbers der *Nederlandsche Maatschappij van Zee-Assurantie*, is gebleken, dat door die maatschappij, over het jaar 1837, aan schade-vergoedingen voor verloren runderen, is uitbetaald eene som van f 99,294,05. Het getal verloren runderen, op een verzekerd getal van circa 30,000, beliep 2012 stuks, waaronder niet minder dan 155 aan de heerschende longziekte, voor welke betaald was f 77,825,50. Deze som was genoten door circa 350 huisgezinnen, aan welke de voormelde ramp meer of minder schade had toegebragt.

De geheim-secretaris van vorst *Leopold*, de heer *van Praet*, die 't zaterdag te Brussel in allerijl van Parijs, waar hij met eene bijzondere zending belast is geweest, teruggekomen was, is maandag op nieuw met spoed naar de fransche hoofdstad vertrokken. Een ander belgisch kabinetskoerier is maandag avond naar Londen afgezonden. Te Brussel liep maandag het gerucht, dat vorst *Leopold* in den loop van dien dag of den volgenden naar Parijs zou vertrekken, doch, zoo het voornemen daartoe bestaan heeft, schijnt hetzelve, althans voor het oogenblik, weder opgegeven te zijn. Te Brussel maakt men voorts de opmerking, dat de belgische gezant te Parijs, *Lehon*, vóór zijne reis naar Berlijn, bijna dagelijks door koning *Lodewijk Philips* ontvangen werd, doch dat hem sedert zijne terugkomst die onderscheiding nog niet, immers niet officieel, was ten deel gevallen.

— Zondag zullen hebben er te Brussel, na de voorstelling in den schouwburg, waar de *Muette de Portici* werd gegeven en het publiek reeds verlangd had dat de *Brabançonne* zou gezongen worden, wederom zamenscholingen op het plein van de Munt plaats gehad. Door de maatregelen der policie werd het volk echter verstrooid en was de rust tegen middernacht hersteld. Een deel der troepen bleef in de bovenstad onder de wapenen. De openbare vertooningen die dezer dagen te Brussel nu en dan plaats hebben gehad, worden door de meer bezadigden vrij algemeen afgekeurd, dewijl men inziet dat daarmede niets te winnen, maar wel te verliezen valt.

— Een der brusselsche bladen spreekt van het voornemen van een lid uit het weder in gekozen stadsbestuur, om, ter beantwoording van de aan hetzelve van sommige kanten gedane aantijgingen ter gelegenheid van het besluit om zijne demissie te geven, aan den stedelijken raad het opmaken van een adres aan de kamers voor te stellen, waarbij dezelve, naar het voorbeeld van de stad Verviers, tegen de uitvoering der 24 artikelen protesteert. Eene dergelijke bemoeijing van de stedelijke besturen in de algemeene staatkunde vindt ondertusschen bij velen afkeuring.

Hetzelfde blad, *le Commerce Belge*, zegt voorts te kunnen vermelden, dat het 's Gravenhaagsche kabinet aan de Londensche conferentie verklaard heeft, dat de Koning der Nederlanden bereid was tot de ontruiming der forten Lillo en Liefkenshoek, » Het is waarschijnlijk – dus vervolgt hetzelve – dat wij nu weldra het protocol zullen ontvangen; waarbij de wijze bepaald wordt waarop tot de uitvoering der 24 artikelen, ten laste van België aangaat, zal worden overgegaan."

— De generaal-majoor *Dumoulin*, kommandant der vesting Luxemburg, heeft den 3osten mei ll., wederom eene circulaire aan de burgemeesters der gemeenten van den strategischen omtrek gezonden; dit stuk eindigt, na de vermelding van het jongst voorgevallene te Hostert en Niederanwen, met de volgende waarschuwing:

» Het militair gouvernement heeft te dezer gelegenheid wederom zijn goed regt met de meestmogelijke zachtheid gehandhaafd. Wanneer echter de oproervaan in andere gemeenten van den strategischen omtrek geheschen wierd, zouden deze gemeenten, door eene dergelijke handeling zich tegen de tot heden bestaande orde van zaken verzettende, zich in staat van vijandschap tegen de militaire magt der bondsvesting stellen, en zal deze alle maatregelen nemen die de omstandigheden vereischen en de veiligheid der plaats gebieden. Het militair gouvernement u op deze waarschuwing opmerkzaam makende, voedt nog de hoop, dat de burgemeesters zich geroepen zullen gevoelen, om al hunne pogingen voor het behoud van de orde en rust in hunne gemeenten in 't werk te stellen. Daar ter plaatse waar bij den burgemeesters aan de noodige magt hiertoe ontbreekt, zal het militair gouvernement hun volgaarne zijnen bijstand verleenen, en de wederzijde te beramen maatregelen, zullen aan de vesting allen waarborg, aan de ruatige en vreedzame landbouwers de veiligheid en bescherming hunner eigendommen, in een woord, de orde en rustigheid, verzekeren."

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (5 *Junij*) waren genoteerd: Belg. 102; Oud. Met. 106½; Sp. Ardoin 21⅝, ¾; Difered 6; Nap. à 93⅞; Rom. L. 100; Span. Pass. 100⅞; Braz. 80¼. — Wissel op Amst. en Rott. ¼ pCt. v. op pari.

De Ondergeteekende, Hoofd-Agent van de Nederlandsche Algemeene Verzekerings-Maatschappij in de Provincie *Noord-Braband*, herinnert bij deze de LANDBOUWERS en verdere Bruikers van Landerijen, dat men zich ten zijnen Kantore te *Breda* en bij de onderstaande Heeren Agenten ten Platten lande kan aanmelden, ter bekoming van VERZEKERING voor HAGELSCHADE op de te Veld staande Vruchten, als: VLAS, BOEKWEIT, OLIEZAAD en verder alle OOGST, tegen eene vaste Premie, zonder Inleggelden of Administratie-kosten. Het hoogst nuttige dezer Verzekering (daar soms de Landman in een enkel oogenblik zijn Oogst door Hagelslag vernietigd ziet) is te veel in 't oog loopend, dan dat dezelve bijzondere aanbeveling behoeft.

Willemstad,	Agent	de Heer	J. SONNEVELD.
Zevenbergen,	»	»	J. VAN DER VEER.
Fijnaart en *Prinsland*,	»	»	J. [illegible]
Oudenbosch en *Gastel*,	»	»	[illegible]
Roosendaal,	»	»	J. W. KNIPSCHAER.
Bergen-op-Zoom.	»	»	C. T. B. TRENSDORFF.

De Hoofd-Agent,
BREEKPOT.

De Ondergeteekende, van spraak en gehoor beroofd, die sich als CHILDER en voornamelijk als SILHOUETTEUR verscheidene jaren, achtervolgelijk in *Italie*, *Engeland*, *Frankrijk* en *Nederland* opgeleid, hoopt sich, bij dezelve Publieke aanprijzing, een ruim honorarium, van een ieder, in weinig oogenblikken, te Silhouetteren. Voor het gelijkende Exemplaren worde geene betaling door hem verlangd.

Het geluk gehad hebbende om overal, zelfs bij onderscheidene Hoven, tot de meeste tevredenheid, zijne Kunst te mogen uitoefenen, zoo durft hij zich ook vleijen, dat hij de menschlievende Inwoners dezer Stad in zijne nooden te worden ondersteund, en leniging te vinden voor zijnen beklagenswaardigen toestand.

JACOB MORHAIM,
Gelogeerd in het logement de [illegible] op de Boschstraat.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers